

sanis/ & morituris valde necessaria est. de hac añ omnia dispoat
hō domui sue. qz moriet & non viuet

Cella tricesima quinta

Ricesimā quinta cellā discipul⁹ ingrediens. vi
dit in eius primo latere quēdā infirmū iacentē
in lecto & iubentem quandā plem suam moaf
terio intrudi. **I**n secūdo latere vidit aliū egz
veniam postulātem. iūctis manibus ab speci
alibus astantibus psonis. **I**n tercio latē silem
infirmū cui claudus mutilat⁹ & monocul⁹ astiterūt. quib⁹ idem
infirm⁹ fecit pecuniam dari & finaliter hos pacificari. **I**n iij. la
tere pifozmīter infirmū subnās in lecto & pecunias diuersis dis
tribuentem. **D**iscipul⁹ non modicū perterritus/ didicit a suo
sene qualiter post duas regulas morituris necessarias. alia per
cellam pdcām scata. scz de restitutione vtilissima regula conco
mitatur confessionem. **E**t ex quo restitutio de quatuor reb⁹ fiē
da est/ ideo in primo latere significatur restitutio primi boni scz
vtutum infusaz/ & moralium/ cum ipe infirmus iubet infantem
in monasterio retendi. vt infra latius patebit. **E**x secūdo latere
habetur declaratio secūdi boni/ de quo fienda est restitutio. scz
fame & honoris. & hoc scatur cū scōs infirm⁹ pcat veniam. **T**er
cio restitutio fienda est circa bonū corpale qd signat in 3. latere
peccos/ claudos/ aliosz mutilatos. **Q**uarta restitutio circa boā
tempalia. declaratur in quarto latere. vbi diuersis diuersimod
distribuit infirm⁹ substantias suas temporales

Primū latus **Q**uo ad primū igit norandū qd q
uis quis non possz esse cā sufficiens peccati alteri⁹. nec p pns ei
auferre vtutes & directe & efficaciter. quia volūtas cogit pōt in
qua consistit pccm/ pōt tamen aliquis esse alteri magna occasio
peccati & dāni alterius. s. inducendo/ reuocando/ damificando
Quoz ad pūz scz inducendo alium ad pccm/ puerse suade
do/ consulendo/ picipiendo quod est mortale/ & est occasio pōiti
onis illi⁹/ quia per bec auferūt ei grā & vtutes ab aiā/ hic dam
nificantes/ tenentur scōm **S**cotum in iij. restituere damnum/
mō suo possibili. s. inducendo euz efficaciter ad pñiam. & ad ac

tus virtuosos **E**t si sola inductio p verba non sufficit. quia facilius est pervertere q̄ conuerrere. tenetur qñ potest p orōnes suas/ et ab alijs procuratas. et per aliorū suasiones efficaces **H**umili non prodat illis pccūm occultum predicti. **D**e reuocatione a meliori bono qđ damniū est alteri. puta cū renocat a religione in qua perfectius vuit q̄ in sclo/ et dānificāsaliter tenet ipm reuocatum ab eo reducere ad ingressum. vel reuersionē ad religionem. **N**am scđm pe. de palu. in quarto. **N**on solū ille qui inducit p̄fessum ad egressum religionis/ tenetur ipsum inducere ad reuertendū ad religionem/ sed etiam qui retrahit eū qui volebat ingredi. nec tamen intrauerat tenetur illū inducere ad ingrediedū. q̄ si ille nolit intrare/ tenet alium eque ydoneū bene pcurare/ qđ si nō possit tenet ipse intrare. **C**uius rō est. quia sicut ille q̄ corporali dño inuito seruū ei⁹ seducit sic sibi auferendo seruiciū tenet dare comparem seruū vel estimationē/ ymmo etiā duplū/ multo magis qui abstulit deo seruū suū nociuū vel intraturū tenet si pōt compensare in fili. **S**ed scot⁹ dicit hoc esse verū de obligato ad religionem obligatione p̄fessiois. et si sit p̄sona ydoea et habilis ad intrandū. non autem de eo qui nō erat dispositus ad intrādū. et qui necdum intrauerat **R**atio diuersitatis est. quia interest inter habere. et prope esse habere. **U**nde non tenet ad tantam restitutionem religioni. quantam tenet si ingressus fuisset in religionem. sed tenetur ad aliqualem restitutionem scđ ad inductionem illi⁹ vel alterius equivalentis ad ingressū religionis. **D**ec scotus **D**e dānificatiōe que talit duplici mō repiri p̄t **E**xemplo. s. peruerso/ et seductione iniqua. **D**e p̄mo plēs vī p̄lati reperiunt scandalizantes subditos. pompis/ et lasciujs. et alijs malis moribus suis. mulieres suis supfluis ornatibus/ fucis et tripudijs. et alij manifeste peccantes. et precipue quando hoc intendunt vel cōreminūt/ vel p̄cipendūt scādālū aliorū. p̄pter qđ alij ruūt in diuersa vicia/ tales tenent ad satisfaciēdū bonis exēplis manifestis/ non aut tenent et p̄pter hoc aliquā p̄blicā p̄niam vt dicit alber. **S**ed ad edificatiōē aliorū bonis morib⁹ manifestis sicut scādālizauerūt p opa manifesta **D**e seductōe iniqua. q̄ intelligit de seducēte et corrupēte extra m̄riō v̄ginē/ **E**xod⁹ xxij⁹

Qui seducit virginem ⁊ dorminit cū ea / dotabit eā ⁊ habebit eā vxorē / aut reddet ei iuxta modū dotis quā v̄gines solent accipere. **D**ānificat enī talis eā in castitate v̄ginali / auferēdo rezaurū irrecupabilem. **N**ā tenet ei saltem ad restitutionem castitatis coniugalīs / accipiendo eā in vxorē vel dotādo. **E**t si quideꝫ p̄misset eā ducere in vxorē / tenet etiam rōne p̄missionis / nisi esset min⁹ disparis conditionis vñ fraus potuit d̄phēdi. **E**t tūc satisfaciāt ad arbitriū boni viri. ⁊ idē ⁊ fori⁹ qñ violētavit q̄uis at̄ alienamentū p̄ceptūꝫ legis moysayce sit iudiciale. **E**t q̄tum ad hoc non obliget. n̄ in q̄tūꝫ est sumptūꝫ p̄ statuto ab ecclā vñ aliqua ciuitate / obligat sicut patꝫ extra de iure ⁊ damñ. da. **S**i culpa .c. i. ⁊ ca. ij. **¶** **S**ecundū latus

Circa secūdum latus norandum qđ dānificatio fame honorisqꝫ quatuor modis p̄tingere pōt

Contumelie illationem

Detractionem

Sed per **D**etractionis incitationem

Veritatis negationem

Circa p̄mū norā-

dum cū quis alte-

ri contumeliam in-

fert. illum latrone

p̄ditoꝝ adulterꝫ vel h̄mōi nōiando. vel etiam cū dicit verba exprimentia desc̄m nature / intendens in iniuriari vt vocando eum strabonem vel illegittimū / qđ pprie d̄r conuiciū. **Q**ñ igit quis hoc facit aīd in iuriādi / vltra offensam mortalem tenet satis facere p̄ximo sic leso. ⁊ placare ipsum lesū q̄tum pōt / petēdo veniam vel alio mō. ⁊ hoc in priuato vel publico. iuxta cause exigentiam. **Q**uia si contumeliatus exigit / in publico fieri debet. **E**t si in ipsa contumelia aliquid criminale false expressit. tenet coram ill⁹ qui audierūt exprimere se falsū dixisse. **S**ec⁹ est de plato ⁊ subdito / magistro ⁊ seruo / ⁊ h̄mōi si contumeliā ex cor̄reptione p̄tulerūt / secus si eam iniurie perferēde causa. **S**ecūdum dānūꝫ est per detractiōem ⁊ hoc dupl̄r. **P**rimo p̄ impōnem criminis / vbo vel famoso libello. ⁊ talis tenet illis coram q̄bus detraxit declarare se falsū dixisse. quantumcūqꝫ ei exind surgat ernbescē ⁊ p̄fusio. nisi ex hoc immineret ei mag⁹ piculūꝫ vite. l̄ aliud mag⁹ inueniēs seq̄ret. ⁊ si nouerit q̄ is cui⁹ famam abstulit sciuit detractōꝝ ipsum / tenet detrahens se cōponere cū

infamato peum de iniuria sibi scā. z veniā postulare in ppria p
sona si audet. vel per aliū si per se apte non pōt. **S**ed si ignorat i
famatus detrahentem/reconsiliet sibi tacito nōie suo. **A**lio mō
ptingit fieri detractio/dicendo aliqd criminale de alio. licz vere
perpetratum/occulte tamen/sz ptra debitū ordinē infamie indu
ctiū. tal' tenet famā restituere infamato q̄tum p̄t. sū mendacio
rā. f. vt n̄ dicat se mēdaciū illum infamasse. **S**z dicat se male dix
isse/vel iniuste diffamasse **W**illbl. addit ad hoc non teneri. qn̄ pi
culum sibi immineat ex aduersarij pōtia. **Q**n̄ quis non pōt fa
mam restituere. dēt per aliūz modū recōpensare scdm thōm il
lud dānuz. **Q**uātuz ad terciū dānuz sciz recirādo detractōes
auditas corā alijs/non expresse asserendo/nec t̄p certū dicēdo.
sed put audiuit tale crimen. **S**i hoc facit intētiōe mala. f. ledē
di famam eius non facile p̄t excusari a mortali **S**i āt fiat coram
pusillis z leuib⁹ ex consideratione/duz est dicere q̄ sit mortale
Et dicūt aliqui q̄ si quis ex tali relatione alicui⁹ notam incurris
set infamie. tenetur famā restituere corā illis/coram quib⁹ locu
tus est de eo. sed si non est secuta infamia nō tenet **Q**uātū ad
quartū dānū contingit hoc qn̄ quis accusatus in iudicio d̄ cri
mine qd̄ commisit/sz occulte z n̄ sufficient probabili negat se cō
misisse. z sic indirecte crimen imponit accusatori/ōi dēns in hoc
euzesse mendacē/ z notat eum de calūnia. **A**bi dicit **S**cotus
in quarto q̄ sic negans non tenetur retractare negationem suāz
quā negauit in publico/verum crimen confitendo quod olīm ne
gauerat. tenet tamen per quedā verba sobria restituere famam
illi accusanti/quem indirecte notauit de calūnia/dicēdo **N**ō hā
beatis eum p calūniatore. credo q̄ habuit intētiōē bonam in
accusando. z h̄mōi. **E**contra cū quis accusatus ab alio false de
aliquo crimine/ex dolore torture confessus est crimen qd̄ nō cō
miserit. cū se infamauerit tenet inquantū potest declarare se fal
sum dixisse. qz quisz magis se q̄ alios tenetur diligere. **E**t si ex
hoc sequerē infamia. ymmo z si mors accusatores/non ei impu
tatur. sed malicie ipsius accusatoris/si aduertent hoc facit/vel in
sipientie si ex errore hoc agit sibi ergo imputet qui ad h̄ indebi
te se posuit cum periclo alteri⁹ **T**ercium latue.

Circa terciūz latus nōndū de restitutione siēda. circa corpō
nis lesionē. **Q**uētiā quatuor modis fieri p̄t.

Occisione. **S**i ergo sit dānū p̄mo mō s̄co.
Scilz p̄ mutilationē p̄t satisfacere sustinēdo penā taliōis
Vulnerationē a iudice n̄a se/nec etiā tenei iudicē
Incarceratōem oīferre s̄z capt⁹ n̄ debz se desēde aut
carcerē infringere/s̄z innēta oportunitate licz fugere. scōm thōz z
ben. **E**t p̄dēnat⁹ dēt patient mortem ferre. **E**t ali⁹ mod⁹ scōm
scotū est sibi vn̄ilis ad satisfaciendū. q̄uis ad h⁹ n̄ teneat nccario
sed vt exponat vitam in causa iusti belli. vt cōtra inimicos fidi l'
eccle. p̄ restitutione seu satisfactioē fienda illi cui⁹ vitā abstulit.
Quē si nec hec vult facere tenei ad satisfactionem spēālem. pro a
nima occisi. vt ad faciendū elemosinam p̄ ea: vel assumendo ali
quā peregrinationem ad limina aplōz. vel sācti iacobi. z b̄mōi
p̄aniā ei⁹. z p̄curare alioz orōnes inq̄tum p̄t/nec hoc sufficit.
Sed si interfectus sustentabat aliquas personas/vt patrem/si
lios/z huiusmodi operib⁹ manu⁹ suaz tenetur interfectoz om
nib⁹ ill⁹ ad t̄m q̄rū illis abstulit subsidij p̄pter occisionē ei⁹. **I**n
super tenei occisoz placare lesos q̄tuz p̄t. **H**ec scot⁹. **Q**uātū ad
ij^m. s. de mutilatione dicit idē sco. q̄ p̄ b̄mōi nō est statuta pena
ab ecclā/nisi pecūiaria. z ista n̄ dēt solū r̄ndere dāno illato p̄ mu
tilationem p̄ toto tempe futuro/quo vsurus esset quis in mem
bro absciso. **S**ed etiam expenā appositis in curatione/s̄z vltra te
nef ad recōsiliatōem lese q̄tuz in ipso est. pl⁹ est pōderāda pau
peris mutilatio p̄ diuitis. **D**e 3° bēt exod. xxi. **S**i rixati fuerit
viri z percusserit ali⁹ p̄ximū suū/lapide/vel pugno z ille mortu⁹
non fuerit. s̄z iacuerit in lcō. **S**i surrexerit z ābulauerit sup̄ ba
culū suū/innocēs erit q̄ pcusserit. s. a mortis pena sustinenda. ita
t̄m q̄ operas suas quas interi neglexerit impedit⁹ pcussus. z un
pen⁹as in medicos restituat cui pene addēda est recōsilia: z pla
catio quā in eo est. **Q**uātū ad quartā lesionē z ei⁹ satisfactioēz
Scilz q̄ vltra lesionē/recōsiliatioē z veniā petiā/leso fiet satisfi
ctio iniurie. prout sapiens determinabit. z si lesus plus veller ex
igere quam deberet/ad illud non tenetur. **H**ec scotus. **S**ilr
de exilio tenetur iniuriato iniurians. vel consilium aut auxilium

prebens satisfaccere de omni dāno exiū secuto **S**z scdm do. tho. in iiii. in omnib⁹ damnis vbi nec in senec in equiualemti pōt fieri restitutio. vt in stupro/mutilatione mēbri. z hmoi satisfactio fiet precompensationem ad arbitrium boni viri. ¶

Quartum latus

¶ **C**irca quartum latus notandum q^d quartum est gen⁹ bonoz. s. tempaliuz. que sūt in multiplici dīa. sciz de rapina restituendum est. s. cū vsurpat aliqd dominiuz. aut in talijs iniustis/aut in latrocinijs/terrestrib⁹/maritinis/vl pira- tis. **S**ecūdo de furto. aut per inuentoz detentionem/aut illicitam prescriptionem/aut per occultam rerum vsurpationem. scz aut filioz a parentibz. aut vxoz a viris. **A**ut per religiosi seclā- ri donationem nesciente p̄lato. **T**ercio acquisitis p vsuram/aut per impignorationem/qñ scilz quis p mutuo alteri scō recipit pignus ab eo/rei mobil aut immobil/ex qua capit fructum sine lucz. non computans in sortem/aut per depōnem. cū quis poit pecuniā suā ad mercatorē aut cāpforē/vt vtaf ea/saluo tñca- pitali suo. z cū intentione pncipali aliqd p̄cipiendi vltra sortez nullatñ scā pactione sup h⁹. **A**ut p emprōez aut veditōez. cū. s. veditur merces vltra iustum precium. ratione dilationis rem- poris in soluendo precii. z hoc nisi rē illā intēdebat suare i su- tuz/qñ tñ q^m vedit vel pl⁹ spabat valiturā. de q materia libet e- dictis scōz aliquid inferre ex quo cōis est. **N**ō scūs thōs requi- situs a lectore florentino/vtrum si in expcātionē t̄pis de soluen- do p̄cio pl⁹ petat. q̄ si tūc soluat p̄ciū cū res vendit/sit vsurari⁹ ptractus. **S**uper quo collatione habita cū hugone cardinali. z quodā elcō capnāno/per lrās rñdit. **Q**uia aut venditor vendit suas mercancias ad terminū vltra q̄titatē iusti p̄cij ppter ex- p̄tationem **A**ut scdm iusti p̄cij quātitatē. **S**i pmo mō non est dubiū esse vsurariū ptractuz. **C**ū expectatio tēporis sub p- cio cadat. z ob nullam cām liceat p tpe expectatiōis pecunie precium augeri **S**i autem scōe modo nō est vsura **N**ec obstat si pro minori daret si sibi pecunia statim solueretur. qd per simi- le potest probari in alijs debitis/quia si alicui debeatuz aliquid vsz ad certum terminū. quātumcūqz de eo qd est sibi debitu di- mitteret. si sibi cicius solueret/constat eum cui debet a peccato

vsure esse immunem/licz enim plus debito accipere ppter dila-
 tionem tempis vsuram sapiat. min⁹ tñ accipe vt cicius sibi solua-
 tur vsurā n̄ sapit. maxime ex parte ei⁹ qui min⁹ accipit. Quis ex
 parte eius qui min⁹ dat videt esse aliquis modus vsure. cum &
 spaciū tps vēdat. Et astexan⁹ in summa. libro iij. tytulo xj. di-
 cit q scōm aliquos quos non improbat licet vendentes nō pos-
 sunt ppter dilationem p̄cūm augere. possunt tñ ppter accelera-
 tionem solutionis p̄cium minūere. Unde esto q mercator sta-
 tuat in corde suo q pannuz quem habet pro sex velit dare p no-
 uem solidis. ita q omni volenti sibi dare tantum/sive statim in-
 continent/sive ad terminū certum dare velit/& longe libentius
 statim soluenti q̄ vsq̄ ad terminuz aliquem. Si talis mercator
 hoc apud se deliberans simulq; cum hoc de lucro parate soluti-
 onis cogitans apud se dicat. Quicumq; tamen patum p̄cium
 haberet. cū quo de lucro meo aliquid ordinare possem/perfec-
 to a p̄cio taxato diminuerem/talis non esset vsurarius. Qui
 dam etiam dicūt q licz tract⁹ quo quis vēdit maiori p̄cio ppter
 dilationem solutionis sit dese viciosus/tamen ex parte excu-
 sari pōt vendens. puta si non intēdat vendere carius ppter tē-
 pus sed propt̄ damnuz & laborem/quem imminere sibi videt in
 p̄curatione solutionis hūde. & rectitudo h̄mōi apparet intenti-
 onis/si mallz n̄ vendē talib⁹ q̄ vēdere n̄ p̄t tñ excusari si ppter cre-
 dentiam rē plus vendit q̄ valet simpliciter. vel q̄ verisiml sit vali-
 tura tempe solutionis vel si nō venderet aliter nisi propter cre-
 dentiam plus reciperet. hec alex. lōbard⁹ nec euz im p̄bare videt
 alexander ille/nec nyd in suo tractatu de tractib⁹ mercatoruz.
 ¶ Tercio mō de acquisitis per symoniam. vt plixius patet in
 diuerb doctoꝝ scriptis. ¶ Quarto de ludis. aut per falsos tax-
 illos/aut qñ ludit quis cum his qui alienare non possunt/sicut s̄
 uis/pupill̄ religiosis/aut cum vicit eū quē inuitū traxit ad ludū
 cum nollet ludere. vel volentem a ludo recedere inuitū detinet
 aut qñ vincit in locis ludere phibitis. ¶ Quarto de fraude. aut
 dolo cupiditate & mercatorū auaricia. ¶ Quinto de bell̄ & rapi-
 nis. ¶ Sexto per participationem. ¶ Septimo per ininstam iudi-
 cationem ¶ Octauo per falsificationem. sicut in pōderibus & mē

suris. **N**ono p proditionem et per multas alias dñias quas di
 versi doctores in diuersis eoz ponūt summis. vt p̄cipue nūc do
 min⁹ **A**nthoni⁹ florenti. ij. parte summe sue. bernardin⁹ frācis
 cus de platea. et q̄ plures alij. **S**ed circa p̄dā videre restat spe
 cialius q̄uis ad restitutionē teneat. de hoc sunt regule scōz tho
 mam scotūz. **P**rima generalis. **O**mnis qui dat cām toti⁹ dā
 ni et sine quo nō fieret dānū illud. tenet in solidum. hoc est tenē
 tur ad totum dānū restituendū. **S**i autem aliquo modo dat
 causam damni. tenet ad restituendū p̄ quanto debet cām. **S**e
 cūda regula. quicumq; aufert aut derinet rem aliquam. et h⁹ fa
 cit vel vt causa principal/vel prima/vel coadiuuas/vel induct⁹
 vel nō impediens. qñ vero est ad bonū rei publice et sine pericu
 lo impedire pōt. tenet vno tñ restituente alij liberant a debito
 incompensatione ad illum dānificatum. **A**lij vero tenent p̄ rata
 portionis que eis contingit illi. qui p̄ omnib⁹ fatisscit. **T**ercia
 regula sequet ex p̄missis. q̄ nouem dñie hominū tenent ad
 restitutionem. comp̄hense in his versibus **I**ussio/consilium/p
 sensus/palpo/recursus. **P**articipans/mutus/non obstans/nō
 manifestans. **D**eclarant autem predicti versus scōm thomam
Alber. **A**lri. et **S**cotum sic. **I**ussio. id est qñ quis probabiliter
 credit ex sua iussione secutam rei ablationē. vel nomine suo fac
 tam ratam habuit. talis tenet in solidum. alias non. **C**onsiliū
 vt quando ex consilio sequit ablatio vel damnum. vel pbabili
 ter secutum credit. tenet in solidum. alias non. **C**onsensus. id
 est vbi effectus in opere coopationis oñdit. talis si tñ coopat
 (qñ sine eo damnum non possz fieri) tenetur in solidum. **S**i au
 tem sine eo fieret restituet quantum nocuit. siue per se. siue per
 familiam suam. siue per suos. in quantum de rebus illis habu
 it. aut expendit. vt dicit **D**e. de palu. q̄ aduocatus tenet etia
 si ignorabat iustam cām p̄pter errorem iuris. **P**alpo. id est adu
 lato/laudans scilicet raptorem quasi strenuū. vel h̄mōi. et si ex
 hoc secutum est damnum. tenet in solidum. alias non. **I**dem p̄
 oppositum intelligendum de detractore vel vituperatore. **R**e
 cursus. seu receprans. id est qñ aliquis est receptor latronum/
 vel p̄donūz. et tenet eos ne cogantur restituere. vel dolo ma
 lo celat rem raptam vel furtiuam. ita q̄ ex hoc modo impedit

restituo tenetur in solidum. **P**articipans scilicet in crimine latrocinij.
 id est qui malefactionibus hominum se sociat ad spoliandum / talis si
 sine tali associatione non fuisset rapina facta vel furtum / teneatur in
 solidum / si autem participat in crimine latrocinij ad spoliandum se
 associando / attamen quod sine eo spoliolum fuisset factum / talis non tenetur
 nisi ad id quod ad eum puenit. vel quantum nocuit casualiter vel occasi
 onaliter. **S**i vero participauit in re rapta emendo scienter raptum
 vel accipiendo illud tenetur restituere. quippe ut ait sapiens. qui
 cum fure partitur occidit animam suam. quod est. c. extra de furtis
Secus si ignorans emit vel recepit. **M**urns. **Q**ui tacet furtum
 videns illud fieri / cum sine periculo suo vno verbo possit furtum im
 pedire officarius tenetur ut reclamet. et nisi hoc fecerit : tenetur
 in solidum / secus si non ex officio teneatur. **N**on obstat. i. qui scio
 posset resistere sine suo periculo / et non facit quod ex officio suo tene
 tur ob stare. si sic latrones inualescunt. **S**icut sunt principes qui ex
 officio tenentur ob stare quod tunc ad restitutionem tenentur. non manifestas. i.
 qui scit ubi res rapta vel furtiua est / et non indicat / cum de hoc requi
 ritur. et quod ex officio ad hoc tenentur ad restitutionem tenentur. **S**ecus
 si solus scit ubi est et non indicat cum de hoc requiritur. quod tunc quis
 peccet tamen ad restitutionem non tenentur. **N**on index quia de ea re de
 qua cognoscit pronuntiare debet et manifestare ius partium. si non facit
 tenentur ad restitutionem. **E**x premissis etiam liquet quod quilibet heres
 siue filius siue extraneus / non distincto vtrum raptoris vel alteri
 us tenetur iure canonico ad omnia debita defuncti persolunda / siue
 fuerint ex contractu / vel quasi / siue ex maleficio vel quasi. siue perne
 nerit res ista per qua debitum fuit tractum ad eum siue non. siue his fu
 erit pretestata cum defuncto siue non. **E**st autem contractus ut emptio / ven
 ditio / locatio / conduccio / mutuum. et similia. que ex iure gentium originem
 traxerunt. ut est in instituto de iur. na. **Q**uasi contractus ut tutela /
 vel negotiorum gestio. maleficio est furtum vel rapina. **Q**uasi ma
 leficio est ut cum iudex per impericiam male iudicat. vel cum de
 domo alicuius sit eiectum vel effusum quod nocuit transeuntibus.
Et si queratur cui sit restituendum : secundum per. de palu. re
 gulariter cui res est ablata. **C**allit hoc primo cum possessor rei
 peccauit. ut in ludo et symonia. et quocumque ob turpem causam

quia in parica turpitudinis melior est cobitio possidentis. De
ludo tamen aleæ p notabili re ludere est peccum mortale clericis
laycisq. **Q**ui lucratus est an teneat ad restitutionem? **D**istin
guendum est quia aut lucratus est a non potente rem suam alie
nare. **A**ut ab eo quem magna vi traxit ad ludendum vel indux
it verbis vel factis suis qui alias non esset lusus. **A**ut fraudu
lenter lusit per falsos taxillos. **I**n his casibus tenetur restituere
re lucrum dñorei principali. **A**ut lucratus est ab eo qui lucrans
tem traxit ad ludendum. **I**lle qui tunc amisit non est dignus reci
pere. nec potest licite retinere. unde hoc lucro elemosina faciē
da est. **A**ut lucratus est ubi vñq; lusit/libens ceteris parib⁹. **E**t
quis scdm tuciozem ⁊ cōiozem opinionē paupib⁹ distribuere lu
crum habeat. tamen sine piculo anime scōz plēs famosos viros
magrōs ⁊ doctores retinere potest. **Q**uidam autem dicūt qd sic
quidam autem non. **P**ecunia symoniaca dat: aut p religionē/
aut p bñficio/aut ordine. **S**ipmo modo. aut intrat religionē/
⁊ non manebit in ea. sed ibi ad artiozē. vel saltem non manebit i
eo monasterio. sed intrabit aliud. ⁊ illi assignabitur illa pecunia
ne sit ieonerosus. **A**ut remansit dans in seculo vel post introitū
rediit ad scim. vel mortuus est. tunc non reddetur sibi illa pecu
nia. **S**ed nunquid monasterium retinebit eam? **R**ñdeo. **A**ut
abbas cum collegio fuit conscius criminis. tunc non. sed auctori
tate superioris dabit paupibus. aut solus cum aliquibus d col
legio. sic pecunia manebit in collegio. illis exclusis ab vsu pecuni
e qui criminis psci fuerūt ⁊ sic potest fieri bono modo. **S**i aut
scdo modo datur p beneficio habendo/aut ergo datur pecunia
collegio seculari. aut priuate persone. ⁊ primo modo totum col
legium fuit conscius criminis/sic non remanebit eis pecunia. si
autem aliquid collegij. tunc sic/vt prius de monasterio. **S**i vero
datur priuate persone pecunia symoniaca/patrono scilicet aut in
stitutori sic pecunia debz conuerti in vtilitatem illi⁹ beneficij qd
emere voluit. ipso a beneficio iam amoto. **S**i vero tercio modo
aut ille qui debet pecuniam n̄ bz bñficiū. sic pecunia puerit ad
cathedralē ecclām. **A**ut habebit bñficiū ad cui⁹ titulū gratis oz
dinari debuit. sic pecunia ptim puerit in vtilitatē cathedralis

eccle/ et partim in vtilitatem sui bñficij. qz in vtriusq; in iniuriā da-
ta est. **S**ecundus casus principalis fallit. qñ viz non expedit ei
vt furioso gladi/ auz pupillo. sz tutori ei/. **T**ercio qñ incertū est
cui pecunia sit danda diligenti examinatioe pñia. tūc danda est
paupibz. **Q**uartus qñ dñs mortu⁹ est tunc enīz heredib⁹ res-
titutio faciēda est. qñ spoliat⁹ fecit testamētū z certā sūmā reti-
nuit/qz voluit esse ptem⁹. **S**i āt mandauit in testamēto distri-
bui p'executores quicquid ad ipūm spectabat de mobilib⁹ z de
bitis. tūc faciēda est restitutio executorib⁹ ei⁹ prata. z liberis
eius prata z vxori. vñ alias etiam vide summas **Q**uito qñ do-
min⁹ abñs est z mittend⁹ ē sibi/ z imputet sibi q' alias asportauit
Unde forte secus est qñ dñs se absentauit. **S**exto non danda
est pecunia dilapidatori. sed pcuratori eius **S**eptimo qñ quis
pecuniam vsurariā vsurario. vel raptā rem raptozi vel filij iniuste
abstulit. tunc scdm vl. z pe. non debz restitui vsurario vel rap-
tozi/ sed domino rei vero. **E**t tunc ei a quo abstulit iniuste. resti-
tutionem scām esse debet per se siue per alium sine detectione
sue persone notificare. alias esset causa dāni vsurario vel rapto-
ri/ si postea restitueret restitutum. **F**orma āt restitutionis cano-
nica scdm doctores est illa. **A**ut habet debitor/ vnde soluat/ aut
simpliciter nil habet. **S**i primo modo. aut hoc non potest face-
re sine magno periculo ipsius z familie **S**i potest soluat modū
predictis **S**i vero n̄ potest simplr/ tunc p' rē agere pñiam licet
non restituat dū tñ velit z pponat restituere tempe vberiori/ z
q' cito poterit **S**i autem potest. sz non sine magna iactura sui z
suoz. tunc scdm raymūdū studeat pformare z rectificare volun-
tatem debitoz. vt velit resti tuere ad arbitrium boni viri. vel p-
fessoris z sic satisfacere modo sequenti/ **P**etat igitur debitoz
remissionem apud eum cui tenetur. z si ille remisit libere. solu-
tus est. **S**i enim spoliati misericorditer totum vel partem remi-
serint. dummodo debitoz sine fraude petiuerit. z quantitatez
debiti si potest exprimat. pōt debitoz remissa in elemosinam re-
cipere. et pro dominis exorare. vel aliter beniuolus esse. vel pe-
tat dilationem a spoliatis. vel assignet eis certam ptem de red-
ditibus suis amicabiliter de qua eis satisfaciāt successiue. z de

Deis faciat cautionē. **S**i vero omēs denegent sibi dilationem / z
 postulāt vt ipse cedat bonis suis. tūc tenet hoc sū dilatione face
 re. qz fur z raptor sp sunt in mora. z ex pñti sp auget pccūm. sem
 pigitur debz facere posse suuz scdm wilhel. **E**t vsz ad venditi
 onem hereditatis / z oīm bonoz. etiam si oporteret ipsuz mēdi
 care. **Q**uia scdm vl. facultas restituendi adest / qdū ipse debi
 tor bz p qd ipse satisfacere p̄t. nisi in extrema necessitate. in qua eti
 am sine omni culpa accipit vite nccāria. vt est in c. si quis de fur
 tis. quippe necessitas omnia omnib⁹ cōicat. j. omnib⁹ omnia cō
 munia facit. **E**t hec de forma. qñ scitur cui restituendū est. **S**i
 autem essz vaga restitutio. j. si nesciret cui res restituenda foret
 tunc in tercio casu scz qñ potest restituere. sz non sine magna iac
 tura sui z suoz. scdm Ray. simpliciter z absz pacto z contradicti
 one debet totum resignare quod habz in manu ep̄i. vel peniten
 tiarij discreti. **E**t tunc ipse si videret eum pauperem z egentem
 debet sibi partem vel etiā totum reddere. si tantā necessitatem
 in eo videret z suis. **E**t si quid residui fuerit alijs paupib⁹ dis
 tribuat. **E**t ille qui restituere non potuerit prout p̄mittit / eleō
 sinam oratione z alijs bonis operibus pro dñis quib⁹ restitue
 re debeat recompenset. put congruit. **E**t si postea aliqua potu
 erit lucrari. iuxta possibilitatē suam eroget in vltus pauperū p
 animab⁹ eozū. **G**lō. tamen wilbl. dicit q non est necesse q fiat
 bñdī resignatio in manus penitentiarj. **D**um tamen alias pa
 ratus sit ad arbitrium vel alterius boni viri satisfacere. z in oīm
 tali cau paup̄tatis / ep̄s qui est dispensator pauperum dilationē
 det. vl partem remittat vel etiam totum prout viderit expedi
 re. sicut z alteri pauperi. / semper tum curando vt fidelit agat ne
 gocium eius. cui deberetur de iure dari si sciret / quatenus orō
 nes z opera satisfactoria fiant pro eo / vel pietatis alia exercitia /
 ymmo dicit glō. wilbl. de materia decimar. q si quis scienter
 decimas ecclesie multo tempore abstulerit. qui diues est vl po
 tens. si penitet potest ei ep̄s gratis remittere. vel in toto. vl in
 parte / si sibi id visum fuerit expedire. **E**x p̄missis patet. q ta
 sunt genera hōim qui non sūt scdm wilbl. in statu salutis qz sic
 te restitutionem faciunt. **P**riō qz resignant omnia bona sua in

manus pñarij. pmittentes q̄ tantū faciāt dānificatis q̄ tenebūt se pacatos. q̄ putant q̄ p modico quitabūt eos. quia totūz credunt se emisse. **S**cōdo illi. qui si vellent dīmittere supfluas expē/ sas possent rapta restituere. **T**ercio illi qui nō resignaret in manus pñarij. nisi crederent q̄ penitentiarius restitueret eis. pro toto. vel pro pte. **Q**uando nescitur cui facienda sit restitū/ tales non sunt in statu saluandoz. quia oportet q̄ bona fide z si ne fraude. raptor quicquid potest damnicatis satisfaciāt. si no uit eos/ aut pauperibus eroget si non nouit eos. aut non essz ab soluendus a penitentiario/ si p̄stiterit ei de ei⁹ impñia vel praua intentōe zc. **S**z quid faciendūz qñ quis dubitat **A**n vel q̄tum alteri teneat. **R**ndet johā. friburch/ in confessionalī suo **N**ñ fit satisfactio pro aliquo dāno du⁹. vel cuius quantitas non est certa: penitens tūc offerat tantūz q̄rū pbalit⁹ putat damnuz illatū fuisse. z tūc dicat ipse vel media persona pro eo. tantum damnuz vobis scūm est vt crebat. pbalit⁹ homo ille si sciret vobis pl⁹ deberi satisfaceret **S**i ergo min⁹ est remittatis residuūz. si apli⁹ est vos de bona sua voluntate habeatis. **E**t si queratur p quem z q̄uis aliqui dicāt per epūm. sciz de vaga restitutione fienda. tamen guido archydiacon⁹ bonon⁹ tenz q̄ ipse raptor met bona incerta q̄ debent⁹ pauperib⁹ dare pōt sine licen⁹ epi vel alicuius iudicis. z scūs thomas/ vel dicit de auctoritate epi. vñ excludit archydiacon⁹ q̄ iste q̄ habz restituere. potest per se dispensare. vel de consilio discreti confessoris. vel alteri committere in vita vel post mortem. **I**dem respondet dñs symon de mauilla/ capellanus dñi pape. z auditor dñi portuen⁹. **Q**uid vero faciet cōfessor generalit⁹ loquendo. circa raptos alios z alijs debitis i uolutos. **R**espondet ray. scōm q̄ maior vel minor fuerit violentia vel fraus vel dolus/ maior vel minor discretio debet esse iudicantis. **I**tem vbi maior est contritio ibi maior venia. **E**t q̄a fere totus mundus inuolutus est rapinis. sic pro posse tuo curare per mediū/ ne nimia seueritas vel remissio perire faciat. quof discreta equitas poterat reuocare. **E**t quia prochybolor sepe debus his contingit de vxore concipiente filium per adulteriuq̄ quem vir reputat esse suum. qualiter fiet restitū⁹ de his que cō/

sumit ipse filius spurius de bonis patris putatiui et de hereditate
 tota vel parte ad eum pueniente. et primo videndum est de ipsa
 vxore adultera: quomodo teneatur et ad quid. **Secundo** de ipso filio spurio
 si teneatur. et quomodo. **Tercio** de ipso vero patre. qui ex adulterio tale
 filium habuit quomodo et ad quantum teneatur. **Simil** casus videtur qui
 ponitur extra de pe. et re. c. **Significasti**. scilicet de muliere supponente
 sibi alienum patrem. quem vir eius reputas suum nutrit. et heredes instituit.
 unde idem dicendum videtur quantum ad restitutionem de ipsa mu-
 liere et filio supposito et deinde fraudi dantibus operam efficacem
Et de muliere adultera. queritur primo si debeat hoc reuelare
 marito. **Ad** quod dicendum quod aliquando non. et aliquando sic. **Primo** ubi im-
 mineat aliquod horum periculorum non debet reuelare marito. **Primi**
 namque periculum est infamie mulieris. **Secundum** periculum est scandalum
Tercium periculum mortis. **Quartum** periculum est improbabilitatis.
Primum periculum est infamie. scilicet mulieris. quia hoc taliter reuelan-
 do cum esset antea bone fame. seipsum pessime ac turpissime dif-
 famaret. quod quidem magnus periculum est mulieri. **Nam** quod per
 xxij. scriptum est. melius est nomen bonum quam diuitie multe. licet
 intelligatur de viris. tamen turpius ac periculosius honestis ius-
 tia mulieribus ingerit notam. **Secundum** periculum est scandalum. scilicet
 virum consanguineorum atque amicorum eius. si illis hoc innotesceret
 malum. **Nam** non solum apud se turbarentur ex eo. sed vix ex tunc
 possent cum ea amicitiam et pacem ac concordem societatem habere.
 immo forte maritus dimitteret eam. et non valentes forsitan con-
 tinere. virique adulterium perpetrarent. et sic innumerabilia ma-
 la et irrecupabilia inter eos orirentur. **Tercium** est periculum mor-
 tis. scilicet uxoris et sue spurie proles. atque adulteri sui. **Nam** proba-
 biliter timere posset quod eius maritus siue quicumque alius dum oc-
 cidere alium quereretur necaretur secundum **Secundo** in iij. concurrentibus
 dictis tribus periculis que videntur valde probabilia et in pluribus eue-
 nientia. non debet talis mulier suo coniugi reuelare. et propter bo-
 num incertum restituende hereditatis talibus periculum se exponere ma-
 nifeste. **Quarto** propter periculum improbabilitatis. **Nam** nec
 vir nec filius nec etiam publicus iudex mulieri hoc reuelanti

credere obligatur/nisi probet dicta sua per infallibilia signa. aut
per violentas probationes. siue per ydoneos testes. **I**am ex
solo eius dco non potest exhereditare filiū talem. maxime in tē-
ris in quibus primogenita ex consuetudine in toto/ vel in parte
lucedūt. insuper **S**cōm **S**co. vbi ē in talibus terris si pat cre-
deret vxori sue in hoc/non posset tñ in hoc a spurio auferre here-
ditatem/nisi in publico foro euz pbarer talem/ et tunc oporteret
mulierem non tantū apud maritum/ sed apud totam patriā dis-
famari. et isto presupposito scz q non debeat reuelare rōne ma-
lorū grauioꝝ exiñ contingentium/ quō debeat talis mulier satis-
facere/ dicitur infra. **I**nde tamen non immineret periculum a-
liud vel malū nisi infamie ipsius adultere vel mortis sue/ videtur
q si premoriā viro suo. debeat ante mortem ordinare cum con-
fessoꝝ suo. vel alia persona matura. q si moriatur postea / reue-
let ex parte sua viro. quando scilicet ex hoc potest obuiari ne pu-
tatiū filius habeat hereditatem totā vel partem. aliquando
vero hoc marito vel alijs extra confessionem teneſ mulier reue-
lare/ videlicet si hec tria cōcurrūt simul/ **P**rimo si apud maritū
et alios super hoc fortis et grauis suspicio impressa est/ et occasio
dubitandi totaliter. **S**ecundo si ex certis ac sufficientib⁹ causis
potest et debz vehement et valde probabiliter credi. q nil de pri-
mis periculis supradictis hoc subsequeretur aut cresceret. s; po-
tius minueretur **T**ercio si firmiter presumatur q fili⁹ boni ma-
riti voluntarie cedit. sed si paruul⁹ est cessat ista ratio. quia mit-
tere potest maritus ad hospitale illum. cui non teneatur alere a-
lienos/ nisi in extrema necessitate cum alij desunt qui prouide-
ant. hijs autem tribus concurrentibus reuelari deberet et possz
sed vix ista concurrunt/ et rarissime presumendū est q concurrant.
Insuper dici posset scōm wilb. q etiam reuelare posset si non
tinet maritum/ vel aliud imminens periculū. **S**unt vtqz qui-
dam viri sciēter vxoz adulterium sustinentes/ vel etiā cōsentie-
tes/ ymmo qñz vxores suas ad hoc artātes/ vel qz ppios filios
non pñr habere. vel alia quacūqz pudenda occasione **F**acta au-
tem notificatione anteq vir eius pro educatione talis filij expē-
dat. videtur deobligari a restitutione aliqua fienda / quia fecit

quod in se fuit. ut dānuz euitaret viri expensaz in educādo/ et here-
 ditationis quo ad alios. ar. extra de in iu. et dā. da. c. **Si culpa.**
Nec tñ dēt manifestare adulterium. ppter periculū persone et in-
 fami detrimentum/ et od iū ad eū euitandū. **E**t si añ manifestati-
 onem iā aliqua psumpsissz bñmōi putatiu⁹ filius/ tenebitur ipsa
 mat^r in q̄tū poterit satisfacere/ si aliquid vt suū possider. **E**t si
 magn⁹ exñs qñ hoc notificatur non vellet ipse filius credere h⁹
 nec cedere bonis putatiui patris/ petens saltem legitimam que
 sine causis expressis a iure auferri non potest vt legitim⁹ filius/
 nec contrariū p̄t pbari. tenebitur nihilomin⁹ ipsa mulier heredi-
 bus de portione illa ablata sibi/ de eo tñ qd pōt. et nou pl⁹. ex de
 re iure. li. vi. **Nemo.** **E**t hoc qz fuit in mora notificandi qñ po-
 tuit pueri. **S**ed nunqd mulier talis debet reuelare crimen
 suuz filio spurio. **E**t inducere eum ad dimittendum heredita-
 tem vero heredi. **A**d hoc dicendū scdm **Sco.** vbi s. q aut fili⁹
 crederet matri aut non. **S**i autem crederet/ non autem pbabi-
 le est. q ppter hoc dimitteret dcām hereditatem. **N**am paucos
 reperiri ptingit qui ita perfecti sunt q propter seruandam iusti-
 ciam in foro dei dimittāt magnas possessiones quas retinere pos-
 sunt iure exteriori. et velint spurij reputari. **N**ec hoc mater pre-
 sumere potest. nisi antea multum fuisset experta de bona volū-
 tate filij sui. non ergo debz se exponere certo periculo diffama-
 tionis apud amicos propter incertam correctionem illi. **S**i vō
 non crederet tūc sequerē inde duplex malum. **P**rimū qz ipsa
 diffamaret. **S**ecundū quia ab illo hereditas sicut antea pos-
 sideretur. **S**i quis autem obstat q talis filio debeat reuelari. ne
 sciz ignorant copularetur per matrimonium sue sorori. aut alte-
 ri sue propinque. seu alia faceret. que a iure spurij prohibita
 sunt. **D**icendum est/ q talis ignorantia dum perseverat omni-
 no excusat. cū sit ignorantia facti. **S**i tamen quando factum ve-
 niret ad lucem tale matrimonium esset dirimendum. **S**i tamē
 queratur an dato q talis filius ex verbis matris se spurium cre-
 dat. teneatur restituere bona que habuit a marito matris cete-
 ris filiis aut alijs heredibus predicti mariti. **D**icendū q si hoc
 indubitanter credit et rationem illud credēdi habz. teneat scōz

Cella

deum/non tñ iure humano **S**i tamen ñ habet sufficientem cau-
sam z rōem credēdi. tunc reddere nō tenet / ex quo per se vl' pal-
terū sibi claret q' non hēt sufficientem seu p'dignā rōem creden-
di. **S**unt autē int' cetera quatuor signa que reddūt susp'cām ta-
lem m'rēm. ita q' ei h' non debet de facili credi

Primus — **Amor**

Secundū — **Odium**

Tercium — **Stulticia.**

Quartum — **Incertitudo**

Primū est amor. j. si p'diligit aliū filiū s' plē viri sui. **S**ecūduz
est odium viz si p'sumit ipm vel ei' filios odire. z' est stulticia qz
scz mult' fatua z levis est. vel pertinacis sens'. **Q**uartū est incer-
titudo. cū ñ cōstet eā esse vl' fuisse certā q' hū concepit de adul-
tero. **N**ō enīz h' omni adultere p't esse certū **S**z quid remedi-
ū tali mulieri exhiberi dēt **D**icēdū q' ei fm **S**co. vbi s' p'plex re-
mediū dari p't. p'mū remediū est q' inducat filiū intrare religio-
nem. z tñ talē q' possit p'fessionē suā seruare. ne scz incidat in scil-
lam cupiens vitare charibdim. **S**ecūduz est q' fiat cleric'. vñ
valeat tñ scōm deū ecclāstica bñficia acceptare. z his quasi suffi-
cientib' merito iam contēt' / dimittat hereditatē alteri fri layco
in sclo remanenti. **S**i tamen p nullā persuasionem honestā cor-
tal' filij māt flectere p't vt hereditatē dimittat. ñ videt q' debeat
se p'dere illi. cū certa ñ sit q' tal' ab ea imp'suasibilis in alijs tā lici-
tis z honestis flectere ex illo. ymmo forte tenaci' retineret ne
spurius putaret. cum talem notā multuz caueāt male nati **T**ūc
demū z' remediū addendū est. scz q' saluo iure humano z abs-
qz infamia sua potest et debet de sua dote cum eam habebit in
potestate. vel de parafernalibus si habet. z ceteris bonis. z la-
boribus / z sudoribus suis indemnem facere virum / z legitimā
eius prolem. **O**bligatur enim viro satisfacere de consumptis
ab illegittimo filio. sed talis filius satisfacere non tenetur que
consumpsit. quādiu in bona fide fuit. de hereditate autem mu-
lier obligatur hereditibus viri ab intestato. vl' hereditibus scrip-
tis. vel quibus verisimiliter creditur q' reliquisset hereditatez
Quod si nescit debet pauperibus erogare. **T**enetur inquam

scdm cōmūdiā iusticie. **N**ō enim dico q̄ teneat ad restitu-
onem equalētis hereditari. q̄ vt supi^o dūm est plurimū quidē
differt int̄ habere z ppe esse s̄z q̄ iste legitim^o heres nūq̄ habu-
it hereditatem/liz scdm iusticiā fuerit ppe. p̄pterea min^o q̄ e-
quiales hereditati sibi suffi^t p heredi^t fienda. **I**llud autē mi-
nus deīmine^t fm arbitū boni viri/ q̄ si nec hec fieri pōt pro-
tunc nō obligat. tenebit tamen cū perueniet ad pinguiorē fortu-
nam. extra de solu. **O**doardus. **S**i vero talⁱ mulier nūq̄ habz
vñ restituere possit. tunc ex imponā excusat/ si habeat satisfaciē-
di propositum. xiiij. q. vj. **S**i res. **D**e adultero autem cui^o est fi-
lius. dicendum videt^r q̄ si scit vel credit verisiml^r illum esse suum/
vbi mat^r ipsa satisfacere non valeat. videt^r q̄ teneat de expensis
educationis patri putatiuo/ quia causam efficacē debet illi dam-
no. extra de iniū. z dāp. da. **S**i culpa. scdm tñ possibilitatem su-
am. z si mitterz ipsa adultera ad hospitale/ vel finxissz mortuuz
pepisse. vel quia notificauit sine sui piculo. tenebit hospitali de
nutrimto z alijs expensis. nisi nōbilis paupertas excuset eam.
cū de iure naturali ad hoc teneat. dis. j. **I**us nāle. z hospitalia
p̄pter pauperes nutriendos sint scā/n p̄pt diuites. **S**z de here-
ditate lⁱ dote/ si dotaret^r a p̄tē putatiuo teneri videt^r ad arbitū
boni viri. attēta sua facultate. **Q**ue tñ satisfac^t occlte fieri dēt cū
sñ piclo manifestari nō possit. ar. ij. q. j. **S**i peccauerit. **S**i ārdubi-
tat adul^r ex eo q̄ leuis est mlt^r z cum alijs adultera^t/ vltiā dā
ipsa adultera dubitat vtz sit ei^o vel mariti/ relinquat iudi^o dei/
cui omnia nuda sunt z apta. z grauari nō videt^r de restitutione. in
decens est enī vt in re dubia certa deī sinia/ vt ayt gre. dis. xxxiij
Habuisse. in nullo tñ caū ad obuiandū hmōi picul^r vlⁱ malis de-
bet adultera vlⁱ adul^r querere abozsum/ vlⁱ mortē puuli. ar. xxiij.
q. iij. faciat. **C**ū ergo restitū^r multas circūstātiās p̄phendat. lz
discretissimuz requirat p̄fessorē/ p̄cipue tpe nccitatis ingruente
z infirmitatis. q̄ tā mūdā^o hōz egrotū retrahit. ne filijant vx-
ores mēdicēt. aut honorē p̄suetū relinquāt. tāqz cor ita affcōib^o
terrenoz inuolutuz habet. vt nō facilt^r ab his sepe^t. jōcirco o hō
solpitaris tpe dispone domui tue. q̄ morieris z nō viues